

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti esszé feladatok

4.3 A reformkor

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-4.3

A reformkori Magyarország (hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a reformellenzék legfontosabb társadalmi és gazdasági átalakulást célzó javaslatait és azok célját mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a reformkor időszakának kezdő és záró évszámát: 1825/1830/1832–1848.	0–2
	T2 Rögzíti, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom része volt / fő kereskedelmi partnere Ausztria volt.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. jobbágy, nemes, hitel / tőke, ipar.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. polgári átalakulás / társadalom, ősiség, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás / örökváltság.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a magyar nemesek nehezen jutottak tőkéhez / hitelhez; a magyar nemesek sokszor kénytelenek voltak áron alul adni terményeiket, hogy pénzhez jussanak), és ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy Széchenyi az ősiség törvényének eltörlését / a nemesi birtok fedezetként való felhasználásának lehetővé tételét / a birtokok szabad adásvételének engedélyezését javasolta.	0–3
	F2 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Kossuth a nemesi adómentesség eltörlését / a közteherviselés bevezetését javasolta; azzal érvelt, hogy a politikai hatalom feltétele az adózás), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a cél a nemesi kiváltságok eltörlése volt; a jobbágyfelszabadítás miatti kárpótlást is segíthette volna az adóbevételek növelése).	0–3
	F3 Rögzíti, hogy a telkes jobbágyok aránya csökkent / a zsellérek aránya nőtt, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ennek oka a telekaprózódás / népességnövekedés volt; a jobbágyok elszegényedése is indokoltá tette a jobbágykérdés napirendre vételét; a jobbágykérdés a reformkor fő kérdésévé vált; a jobbágyok elszegényedése növelte a jobbágyfelkelés veszélyét).	0–3

	<p>F4 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a magyar társadalom egy része a magyar iparcikkek vásárlását részesítette előnyben; a reformellenzék sikertelenül próbálta elfogadtatni a vámrendszer magyar ipar számára kedvező módosítását / a védővámokat; a bécsi udvarnak nem állt érdekében a magyar ipar fejlesztése), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a magyar ipar fejlesztése érdekében hozták létre a Védegyeletet; a magyar ipar nehezen tudta felvenni a versenyt az örökös tartományok iparával; az ipar fejlesztésének igénye összefüggött a nemzeti önállóság növelésével; a Védegyelet nem rendelkezett széles támogatottsággal).</p>	0–3
<p>Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek</p>	<p>E1 Rögzíti, hogy a reformellenzék célja a polgári átalakulás / a modernizáció / Magyarország felzárkóztatása volt, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a reformjavaslatok megfogalmazását a rendszeresen megtartott országgyűlések tették lehetővé; a nemesség állt a reformok élére; az első jelentősebb reformjavaslatok Széchenyi nevéhez fűződtek; Kossuth vált a reformellenzék vezéralakjává; Széchenyi és Kossuth között vita alakult ki a reformok bevezetésének módjáról; a javaslatok eszmei alapja a liberális nacionalizmus volt; alapvető feltétel volt az érdekegyesítés; a reformok többsége csak a forradalmat követően / az áprilisi törvények elfogadásával valósult meg).</p>	0–3
	<p>E2 Rögzíti, hogy a reformkorban megfogalmazódott a jobbágyfelszabadítás gondolata, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan, (pl. az önkéntes örökváltságról elfogadott törvény nem hozott érdemi változást; a kötelező örökváltságot állami kárpótlással képzelték el; a jobbágyok telkük tulajdonosává / szabad polgárrá válhattak; ez a jogkiterjesztés / jogegyenlőség megvalósulását eredményezte volna).</p>	0–3
	<p>E3 Rögzít egy, a forrásokban nem szereplő gazdasági reformot / reformjavaslatot / gyakorlati kezdeményezést (pl. törvényt hoztak a szabad gyáralapításról / a vasútépítésről; Széchenyi a céhek / monopóliumok / hatósági árszabás eltörlését javasolta; Széchenyi kezdeményezésére elkezdődött a Lánchíd építése / megindult a gőzhajózás / létrejöttek az első gyárak), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a korszakban bontakozott ki Nyugat-Európában az ipari forradalom; az ipar fejlesztésének igénye összefüggött a nemzeti önállóság növelésével; a reformjavaslatok a tőkés fejlődés / szabad verseny feltételeinek megteremtését célozták; Széchenyi a közlekedés fejlesztésével is a gazdaság fellendítését igyekezett előmozdítani; angliai útjai során érzékelte a magyar gazdaság elmaradottságát).</p>	0–3
	<p>E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	0–3
<p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i></p>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ PONTSZÁM		36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18

4.4 A forradalom és szabadságharc

4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon

4.8 A dualizmus kora

4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon